

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 70/2012-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. K., K., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 144 ods. 1, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1, čl. 3 ods. 1, čl. 11 ods. 1 a 4, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 12 v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Cb 786/2000 z 22. októbra 2010, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obo 169/2010 z 3. mája 2011 a sp. zn. 1 Obdo V 36/2011 z 24. novembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. K. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2012 doručená sťažnosť Ing. V. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 144 ods. 1, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 1, čl. 3 ods. 1, čl. 11 ods. 1 a 4, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 12 dohovoru v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkami Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ a „rozsudok krajského súdu“) sp. zn. 7 Cb 786/2000 z 22. októbra 2010 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu (ďalej len „najvyšší súd“ a „rozsudok odvolacieho súdu“) sp. zn. 1 Obo 169/2010 z 3. mája 2011 a ako dovolacieho súdu (ďalej aj „rozsudok dovolacieho súdu“) sp. zn. 1 Obdo V 36/2011 z 24. novembra 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza, že „Spoločnosť F. s. r. o. si v konkurznom konaní K. s.r.o. v konkurze (Krajský súd Košice, č. k. 2 K 249/98) prihlásila svoje pohľadávky voči úpadkyni. Správkyňa KP tieto pohľadávky poprela, veriteľka podala žalobu o určenie ich pravosti (Krajský súd Košice, č. k. 7 Cb 786/2000). V tomto konaní som žalobkyňu od podania žaloby zastupoval na základe plnej moci, na podklade príkaznej zmluvy.

V príkaznej zmluve bola dohodnutá moja odmena za zastupovanie žalobkyne v súdnom konaní, vo výške 25 % žalovaného nároku, podmienená úspechom žalobkyne v spore... vo finančnom vyjadrení 72 201,21 €.

V r. 2009 bol na žalobkyňu (F. s.r.o.) vyhlásený konkurz a do jej práv vstúpil ustanovený správca KP, Ing. J. M. Správca dal súdu súhlas na pokračovanie v konaní. Zároveň súhlasil s tým, aby som ho v konaní podporil ako vedľajší účastník.

Podaním zo dňa 2.2.2010 som Krajskému súdu... navrhol, aby pripustil moje pristúpenie do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu...

Uznesením zo dňa 22.10.2010, č. k. 7 Cb 786/2000, súd môj návrh na pristúpenie do konania zamietol...

Podaním zo dňa 15.11.2010 som proti doručenému uzneseniu podal odvolanie...

Najvyšší súd..., uznesením zo dňa 3.5.2011, č. k. 1 Obo 169/2010, napadnuté rozhodnutie potvrdil...

Keďže odvolací súd sa s niektorými mojimi odvolacími námietkami nezaoberal vôbec a niektoré z nich vyriešil spôsobom, ktorým nielen že namietané porušenia základných práv neodstránil, ale sám niektoré z nich porušil, podaním zo dňa 12.6.2011 som proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie a zároveň som súd požiadal o ustanovenie právneho zástupcu ex-offo v dovolacom konaní...

Uznesením zo dňa 24.11.2011, č. k. 1 Obdo V 36/2011, Najvyšší súd... ako súd dovolací, podané dovolanie odmietol pre jeho neprípustnosť...“.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti poukazuje na to, že v konaní pred všeobecnými súdmi nemal možnosť brániť svoje majetkové práva (požiadavku), pretože nebolo vyhovené jeho návrhu, aby do konania pristúpil ako vedľajší účastník, čím došlo k porušeniu jeho „práva na rovnosť účastníkov v konaní spolu s právom na predvídateľnosť súdneho rozhodnutia za analogickej situácie, a tiež práva na prístup k súdu a na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti, práva vyjadriť sa v konaní k vykonávaným dôkazom; práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale i k porušeniu zákazu diskriminácie, dispozičnej a prejednacej zásady a práva na účinný a efektívny prostriedok nápravy“.

Sťažovateľ tiež tvrdí, že v konaní všeobecné súdy vec nesprávne právne posúdili a vykonali ústavne nekonformný výklad ustanovenia § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého môže do konania vstúpiť každý, kto má právny záujem na jeho výsledku... Aj napriek tomu, že existenciu svojho právneho záujmu odvíjal zo skutočnosti, že je veriteľom, konateľom a spoločníkom žalobcu (čo vyplývalo

z konkurzného spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 31 K 13/2009 a obchodného registra), navrhnutý dôkaz na preukázanie jeho postavenia ako veriteľa žalobcu nevykonal a zamietnutie jeho návrhu odôvodnil krajský súd iba argumentáciou všeobecného charakteru.

V odvolaní proti rozhodnutiu sťažovateľ namietal arbitrárnosť tohto rozhodnutia v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu aj v tom, že všeobecné popreli účel § 93 ods. 1 OSP a jeho ústavne nekonformným výkladom porušili jeho označené práva.

V odvolaní okrem iného namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP], ale dovolací súd sa s jeho uplatnenými námietkami nevysporiadal, najmä nezaujal vôbec žiadne stanovisko k námietke konfliktu výkladu znenia § 93 ods. 1 OSP s jeho základnými právami. Odôvodnenie dovolacieho súdu je podľa sťažovateľa nejednoznačné, formálne a nepresvedčivé.

V ďalšej časti svojej podrobnej sťažnosti na strane 54 sťažovateľ okrem iného poukazuje aj na to, že v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu uviedol dôkazy, ktoré za analogickej situácie jeho návrhu na pristúpenie do konaní toho istého žalobcu po vyhlásení konkurzu vyhovel iné všeobecné súdy (konkrétne Okresný súd Košice II). K tejto námietke sa odvolací súd vôbec, ani len okrajovo nevenoval, čím porušil „*princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí*“. Odvolací súd a ani dovolací súd tiež nevenovali žiadnu pozornosť ani ďalším jeho námietkam uvedeným v odvolaní a dovolaní. Svoju argumentáciu podporil i judikatúrou najvyššieho súdu, ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Sťažovateľ ďalej rozoberá namietané rozhodnutia, cituje z rozsudku Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 31 Cbi 37/2009 z 11. novembra 2010, ktorý priložil k sťažnosti a v ktorom tento súd určil, že jeho „*podmienená pohľadávka voči úpadcovi*“ v sume 72 201, 21 € do konkurzného konania je, pokiaľ ide o dôvod, pravosť, výšku a poradie, nesporná.

Poukazuje tiež na jednotlivé ustanovenia „Zákona o konkurze a reštrukturalizácii“ a jeho veriteľské práva, ktoré v prípade jeho neúspechu v konaní nebudú uspokojené, a je toho názoru, že svoj právny záujem na výsledku sporu v konaní sp. zn. 7 Cb 786/2000 založený na existujúcom hmotnom práve riadne preukázal, ale všeobecné sudy to nerešpektovali a nevykonali dôkaz zásadného významu (rozsudok sp. zn. 31 Cbi 37/2009), čím je rozhodnutie dovolacieho súdu nepreskúmateľné.

Obdobne nesúhlasí s konštatovaním konfliktu záujmu ako spoločníka a konateľa žalobkyne a žalovanej, ktorú všeobecné sudy konkrétne neodôvodnili, a k tejto otázke sa ani nemohol bližšie vyjadriť.

Poukazuje v tejto súvislosti na judikatúru najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 5 Co 109/03, ktorá potvrdzuje, že «Z konštrukcie Obchodného zákonníka aj Zákona o konkurze a reštrukturalizácii vyplýva, že aj keď spoločník úpadcu nie je účastníkom konkurzného konania, vyhlásením konkurzu jeho účasť v spoločnosti nezaniká a de facto sa automaticky stáva úpadcovým veriteľom v „poslednom rade“, a to vzhľadom na jeho zákonné právo na vyplatenie likvidačného zostatku spoločnosti (§ 61 ods. 4 Obch. zák., § 102 ods. 5 ZKR).

Z toho vyplýva, že aj spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným, a to aj po vyhlásení konkurzu na spoločnosť, je jej veriteľom, so zákonným nárokom na vyplatenie svojej pohľadávky, ktorej výška je závislá na speňaženej hodnote konkurznej podstaty a sume pohľadávok konkurzných veriteľov. Preto výsledok sporu do ktorého sa snažím ako spoločník žalujúcej úpadkyne pristúpiť, bezprostredne ovplyvní výšku jej likvidačného zostatku, teda aj mieru uspokojenia môjho nároku spoločníka na tento likvidačný zostatok.».

Vychádzajúc z tohto pohľadu je «jeho právny záujem spoločníka, založený na existujúcom hmotnom práve, daný.

Táto majetková hodnota predstavovaná pohľadávkou voči likvidačnému zostatku spoločnosti je hodnotou/pohľadávkou, na ktorej splnení mám prinajmenšom legitímne očakávanie a je preto integrálnou súčasťou ochrany majetkových práv . Znemožnenie

ochrany takýchto práv spadá pod porušenie čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 11 ods. 1 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru (ÚS ČR, PL. ÚS 14/10).

Za veľmi vážny argument považuje sťažovateľ aj námietku, že v spore predsa nie sú dve „eseročky“, v ktorých je spoločníkom, ale v spore sú dvaja správcovia konkurznej podstaty, z ktorých každý koná autonómne, na podklade oprávnení a povinností heteronómnej povahy. Táto skutočnosť podľa môjho názoru úplne vylučuje, aby moja účasť na spore dvoch správcov dvoch konkurzných podstat mohla zakladať konflikt záujmov spoločníka dvoch spoločností, ktoré nie sú účastníkmi sporu.

Z rozhodnutia súdu o „konflikte záujmov“ nevyplýva, že by mal existovať akýkoľvek tretí subjekt takýmto konfliktom ohrozený, či poškodený. Súd uvádza, že ja sám by som mal mať záujem na úspechu oboch strán sporu...»

Napokon sťažovateľ namieta, že „dovolací súd vec posúdil podľa nesprávnej zákonnej normy (konkurz na F. s. r. o. nebol vyhlásený podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ale podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii), a založením odôvodnenia na aplikácii ustanovení nesprávnej zákonnej normy súd svoje rozhodnutie zaťažil neodstrániteľnou vadou zmätočnosti“.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že

„... ústavne nekonformným výkladom ust. § 93 ods. 1 OSP, s následkom arbitrárnosti súdneho rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 3.5.2011, sp. zn. 1 Obo 169/2010, v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Košice zo dňa 22.10.2010, sp. zn. 7 Cb 786/2000 porušil súd moje základné práva a ľudské práva a základné slobody vo dvoch rovinách, v nasledovnom rozsahu: v konaní o pripustenie môjho prístúpenia do konania Krajského súdu Košice, č. k. 7 Cb 786/2000 ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu : základné právo na prístup k súdu a súdnu ochranu v rozsahu práva na účinnosť a efektivitu konania pred súdom a základné právo na spravodlivé prejednanie mojej veci spadajúce pod ochranu čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 v spojení s porušením čl. 2 ods. 2, čl. 144 ods. 1, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods.1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 1 Dohovoru;

v konaní Krajského súdu Košice, č. k. 7 Cb 786/2000, mi bolo upreté základné právo na súdnu ochranu a prístup k súdu v konaní, v ktorom súd rozhoduje o mojich právach a povinnostiach, v rozpore so zárukami vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 144 ods. 1 a čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods.1 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 1 Dohovoru; apriórny upretím práva profitovať z ust. § 93 ods. 1 OSP z titulu môjho postavenia veriteľa, konateľ a spoločníka žalobcu ktorý je v konkurze, bolo porušené moje základné právo nebyť v konaní diskriminovaný v rozpore s čl. 12 ods. 2 v spojení s porušením čl. 2 ods. 2, čl. 144 ods. 1, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, čl. 3 ods. 1 Listiny v spojení s porušením čl. 2 ods. 2,3 Listiny, čl. 14 Dohovoru a čl. 1 ods. 1,2 Protokolu č. 12 k Dohovoru, v spojení s porušením čl. 1 Dohovoru.

Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 3.5.2011, sp. zn. 1 Obo 169/2010 bolo porušené moje základné právo na účinný a efektívny prostriedok nápravy, zaručený čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s porušením čl. 2 ods. 2, čl. 144 ods. 1, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 Ústavy SR a čl. 13 Dohovoru, v spojení s porušením čl. 1 Dohovoru.

... zrušil rozhodnutie Najvyššieho súd... ako súdu dovolacieho, zo dňa 24.11.2011, sp. zn. 10 bdo V 36/2011... zrušil rozhodnutie Najvyššieho súdu SR ako súdu odvolacieho, zo dňa 3.5.2011, sp. zn.. 1 Obo 169/2010 a aby Najvyššiemu súdu SR prikázal moje odvolanie zo dňa 15.11.2010 voči rozhodnutiu Krajského súdu Košice zo dňa 22.10.2010, č. k. 7 Cb 786/2000 opätovne prejednať“.

Domáha sa aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € a okrem toho súčasťou sťažnosti je aj jeho návrh na odloženie vykonateľnosti „rozhodnutia Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho, zo dňa 24.11.2011, sp. zn. 10 bdo V 36/2011 a rozhodnutia Najvyššieho súdu SR ako súdu odvolacieho, zo dňa 3.5.2011, sp. zn. 1 Obo 169/2010“, v ktorom žiada ústavný súd, aby krajský súd „sa v konaní 7 Cb 786/2000 dočasne zdržal vykonávania označených rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a aby sa zdržal oprávnení založených označenými právoplatnými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR a to do doby rozhodnutia Ústavného súdu o sťažnosti Ing. V. K. zo dňa 11.01.2012...“.

Prílohy k sťažnosti sťažovateľa tvorí aj jeho žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a jeho podanie označené ako „Argumentácia k otázke práva na právnu pomoc v konaní“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti môže ísť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľa zaručených ústavou, listinou a práv zaručených dohovorom a dodatkovým protokolom

rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu v odvolacom a dovolacom konaní (pozri časť I odôvodnenia).

1. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ predmetnou sťažnosťou najprv napadol rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 7 Cb 786/2000 z 22. októbra 2010. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie krajského súdu, keďže proti nemu bol prípustný riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, a o odvolaní proti nemu rozhodol najvyšší súd ako súd odvolací uznesením sp. zn. 1 Obo 169/2010 z 3. mája 2011. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne II. ÚS 371/11).

2. Iné je to v prípade (opierajúc sa o právny názor ústavného súdu v uznesení sp. zn. II. ÚS 371/11 z 24. augusta 2011), pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 169/2010 z 3. mája 2011 ako odvolacieho súdu a tiež najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 36/2011 z 24. novembra 2011.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním. Základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru (a aj čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny), ústavný súd sa už odvolal na judikatúru ESĽP, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie. To však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa záverov ESĽP možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď

na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie o návrhu na pristúpenie do konania ako vedľajšieho účastníka patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových

a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (vedľajšieho účastníctva) za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity, alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (čo je kompetenciou práve najvyššieho súdu, pozri napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, III. ÚS 78/07).

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v danej veci v medziach svojej právomoci, keď interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 93 ods. 1) v spojení s niektorými ustanoveniami zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), a tieto zákony pritom vyložil spôsobom, ktorý sa neodchyľuje, navyše už vôbec nie extrémne, od výkladu všeobecných súdov v obdobných porovnateľných prípadoch (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 34/2009 z 12. marca 2008, ktorý vyslovil, že *„Vzhľadom na to, že v konkurznom konaní je veľký počet účastníkov, zákon o konkurze a vyrovnaní ani nepočíta s účasťou konkurzných veriteľov ako vedľajších účastníkov v konaniach konkurzom vyvolaných“*).

Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu a následne aj ako dovolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľovi poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Hoci jeho odvolaniu odvolací súd nevyhovел a potvrdil prvostupňové rozhodnutie a tiež dovolací súd odmietol aj jeho dovolanie pre neprípustnosť, ústavný súd zastáva názor, že samotné procesné rozhodnutia ho nedostávajú v konaní o určenie pravosti pohľadávky úpadcu F. s. r. o., prihlásenej v konkurznom konaní úpadcu K., s. r. o., do podstatne nevýhodnejšej pozície ako iných veriteľov.

Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd uznesením zo 16. júla 2009 vyhlásil konkurz na majetok žalobkyne (F., s. r. o.), ktorá sa domáhala od októbra 2000 určenia pravosti svojej pohľadávky voči úpadcovi K., s. r. o., vo výške 108 736 346,05 Sk. Okresný súd za

správcu konkurznej podstaty ustanovil Ing. J. M., ktorý súhlasil s pokračovaním konania o určenie pravosti pohľadávky.

Sťažovateľ 2. februára 2010 podal na krajskom súde návrh na pristúpenie do tohto konania na strane žalobkyne vedľajšieho účastníka, ktorý krajský súd následne uznesením sp. zn. 7 Cb 786/2000 z 22. októbra 2010 zamietol.

V odvolaní proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ okrem iného v podstatnom namietal, že krajský súd neskúmal existenciu právneho záujmu sťažovateľa na výsledku konania a nevykonal ústavne nesúladný výklad ustanovenia § 93 ods. 1 OSP, pričom poukázal na dve rozhodnutia Okresného súdu Košice II z 25. mája 2010, kde bol pripustený jeho vstup ako vedľajšieho účastníka na strane žalobkyne ako úpadkyne. Rozhodnutie krajského súdu považoval za arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože krajský súd rozhodol diskriminačne, neberúc do úvahy tieto rozhodnutia. Okrem toho nevykonal navrhnutý dôkaz, že je veriteľom spoločnosti F., s. r. o., a tiež nesúhlasil s jeho názorom, že jeho práva sú v súčasnosti dostatočne chránené prostredníctvom ustanoveného správcu konkurznej podstaty.

Najvyšší súd ako odvolací súd vo svojom rozhodnutí, ktorým potvrdil rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 OSP, najprv citoval ustanovenia § 93 ods. 1 a 3 OSP a § 74 ods. 2, 4 a 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, opísal podstatné námietky sťažovateľa, ktoré spočívali najmä v tom, že má právny záujem na výsledku konania, keďže je konateľom, spoločníkom a veriteľom úpadcu F., s. r. o., a v prípade úspechu v spore by sa zvýšila miera jeho pomerného uspokojenia.

K jeho námietkam ďalej odvolací súd uviedol, že sťažovateľ ako veriteľ úpadcu F., s. r. o., by mohol mať právny záujem na výsledku sporu, avšak hneď konštatoval, že *„po vyhlásení konkurzu na úpadcu všetky práva a povinnosti prechádzajú z úpadcu na ustanoveného správcu konkurznej podstaty, ktorý koná v súlade s osobitným zákonom a s odbornou starostlivosťou v snahe najvýhodnejšie speňažiť konkurznú podstatu a najlepšie uspokojiť veriteľov. Správca konkurznej podstaty uskutočňuje úkony v prospech veriteľov a chráni ich záujmy, nakoľko by účastníctvo jednotlivých veriteľov v konaniach vedených správcom konkurznej podstaty, resp. proti správcovi konkurznej podstaty a samostatné*

uplatňovanie práv upravených Ústavou SR a Dohovorom jednotlivými veriteľmi spôsobovalo zbytočné predlžovanie konaní a neúmerne zvyšovanie nákladov konaní...“.

Ďalej konštatoval, že sťažovateľ je konateľom a spoločníkom úpadcu F., s. r. o., ako i úpadcu K., spol. s r. o., Košice, preto by mal mať rovnaký záujem aj na úspechu žalovanej, nielen jednostranne podporovať žalobkyňu. Svojou osobnou účasťou v oboch spoločnostiach sa sťažovateľ dostal do konfliktu záujmov, preto sa odvolací súd nezaoberal predloženou otázkou týkajúcou sa právneho záujmu spoločníka úpadcu na výsledku majetkového sporu vedeného správcom konkurznej podstaty a ako štatutárny orgán úpadcu bol „povinný v zmysle ust. § 74 ods. 2 ZKR poskytnúť správcovi konkurznej podstaty súčinnosť a zároveň v zmysle ust. § 75 ods. 4 a 5 ZKR oznámiť správcovi konkurznej podstaty dokumenty týkajúce sa majetku podliehajúceho konkurzu, i listiny, ktoré môžu byť dôkazným prostriedkom pri zistení alebo zabezpečení majetku podliehajúceho konkurzu. Odvolateľovo tvrdenie ohľadne nevyhnutnosti jeho účasti v konaní za účelom zvýšenia úspechu žalobcu v spore je vzhľadom na odvolateľove povinnosti vyplývajúce zo ZKR irelevantné.“.

Proti uzneseniu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 237 písm. f) OSP. Namietal, že súdy nevykonali ním navrhnuté dôkazy a za hrubý zásah do jeho označených práv považuje nerešpektovanie ustanovenia § 93 ods. 1 OSP, ktoré priznáva právo každému stať sa vedľajším účastníkom konania, ak má právny záujem na jeho výsledku. Odvolací súd existenciu jeho záujmu na výsledku sporu bližšie neskúmal a v tomto vidí sťažovateľ porušenie svojho procesného práva a porušenie svojho základného práva na prístup k nezávislému súdu, na spravodlivé prejednanie svojej veci a práva na opravný prostriedok. Podľa jeho názoru „žalovaná koná proti záujmom oprávnených veriteľov, v prospech domnelého dominantného veriteľa, ktorý svoj nárok doteraz v určovacom konaní neobhájil. Nepovažuje za konflikt záujmov, ak za tejto situácie podporí oprávnené záujmy kohokoľvek a ak nemá záujem na podpore konkurzného konania, ktoré subjektívne vníma negatívne. Ďalej uviedol, že aj v prípade dvoch právnych záujmov, nachádzajúcich sa v konflikte, je jeho osobným a výsostným právom rozhodnúť sa sám, ktorý právny záujem u neho prevažuje a ktorú stranu sporu podporí. Namietal aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v tom, že súd mal

predovšetkým posudzovať, či on má právo na základe žiadosti do konania pristúpiť a nie to, či žalobca potrebuje, aby do konania pristúpil.“

Najvyšší súd ako dovolací súd skúmal, či v prerokovávanej veci je dovolanie prípustné v zmysle príslušných ustanovení procesného kódexu (Občianskeho súdneho poriadku) a napokon dospel k záveru, „že súd prvého stupňa ako aj odvolací súd skúmali podmienky vstupu Ing. V. K. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu, riadne ich vyhodnotili a svoje rozhodnutie presvedčivo odôvodnili. Za vadu konania nemožno považovať skutočnosť, že súdy neposudzovali konanie žalovanej tak, ako ho posudzuje on. Súdy oboch stupňov vychádzali zo skutočnosti, že konkurzný súd ustanovil JUDr. I. S. za správkyňu konkurznej podstaty úpadcu K., s. r. o., K., lebo spĺňala predpoklady odbornej spôsobilosti a tieto predpoklady splna naďalej, pretože, ak by pri výkone svojej funkcie nepostupovala s odbornou starostlivosťou, bol by to dôvod na to, aby ju súd zbavil funkcie.

Za vadu konania nemožno považovať ani to, že ďalšie skutočnosti, ktoré na prejednanie tohto návrhu podľa dovolateľa boli podstatné, súd neprejednal, lebo súd bez ďalšieho nie je povinný akceptovať všetky návrhy účastníka, ale len tie, ktoré majú pre rozhodnutie právny význam. Po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu F., s. r. o., K. podľa ustanovenia § 14 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v znení noviel, na správcu konkurznej podstaty prešlo predovšetkým právo nakladať s majetkom, ktorý patrí do konkurznej podstaty a v súdnych konaniach, v ktorých bol úpadca navrhovateľom, pokračuje správca konkurznej podstaty. Účelom tejto právnej úpravy je zabrániť majetkovým dispozíciám úpadcovi na úkor veriteľov, preto štatutárny orgán je povinný správcovi vydať účtovnú evidenciu a doklady s tým súvisiace. Jeho účasť v konaní konkurzný zákon z vyššie uvedených dôvodov nevyžaduje! Navyše je nesporné, že je štatutárnym orgánom aj v spoločnosti K., s. r. o., K., a z titulu tejto funkcie by mal mať záujem na výsledku sporu aj v prospech žalovaného, tak ako správne poznamenal odvolací súd. Z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa nebolo vydané v konaní postihnutom procesnou vadou uvedenou v § 237 písm. f) O. s. p., a ani inými vadami uvedenými v ustanovení § 237 písm. a), b), c), d) e), g) O. s. p.

Dovolací súd preto dovolanie Ing. V. K. v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. odmietol, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému takýto mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný.“

Vychádzajúc z uvedených rozhodnutí ústavný súd opätovne konštatuje, že dôvody uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 169/2010 z 3. mája 2011 a sp. zn. 1 Obdo V 36/2011 z 24. novembra 2011 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností daného prípadu a relevantných procesných noriem. Rozhodnutia nevykazujú znaky svojvôle, hoci sú pomerne stručné, ale ústavný súd nie je oprávnený nahrádzať ich právne názory, ku ktorým najvyšší súd dospel v konaní o návrhu na pristúpenie sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka pri aplikácii § 93 ods. 1 OSP. Interpretácia zákona, ktorú najvyšší súd v danom prípade zvolil, nepopiera zásadným spôsobom znenie a účel právnych noriem aplikovateľných v danej veci, keď bol toho názoru, že nie je vhodné, aby vstúpil do konania ako vedľajší účastník, pretože žalobkyňu a žalovanú (ako úpadcov) v súčasnosti zastupujú správcovia konkurznej podstaty, ktorých postavenie je špecifické, a ich úlohou je rovnako chrániť záujmy konkurzných veriteľov, ako aj úpadcov, a to bez osobného záujmu na výsledku sporu. V tejto činnosti a v tomto rozsahu sa vyžaduje, aby túto činnosť vykonávali sami a niesli za ňu aj zodpovednosť.

Ústavný súd nezistil, že by odmietnutie odvolania i dovolania sťažovateľa najvyšším súdom bolo nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (m. m. IV. ÚS 35/02).

Ústavný súd považuje napadnuté uznesenia najvyššieho súdu ako odvolacieho i dovolacieho súdu teda za ústavne akceptovateľné, ktoré nie sú v rozpore s účelom a zmyslom dotknutej právnej úpravy, a spôsob, akým v tejto veci rozhodli, nemožno považovať ani za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený a ako taký odporujúci základným právam zaručeným v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, resp. právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na tom nemení ani skutočnosť, že iný všeobecný súd pripustil vstup sťažovateľa

do konania na strane žalobkyne ako úpadkyne, pretože nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať judikatúru všeobecných súdov v týchto otázkach a ústavnému súdu sťažovateľ ani uvedené rozhodnutia v prílohe k sťažnosti k preskúmaniu ani nepredložil.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je tiež záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania alebo osoby, ktorá sa domáha prístúpenia do konania v pozícii vedľajšieho účastníka. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (m. m. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil takú príčinnú súvislosť medzi namietaným rozhodnutím a postupom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a sťažovateľom namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré by signalizovali, že k ich porušeniu reálne mohlo dôjsť, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, resp. čl. 37 ods. 3 listiny a čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny (právo vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom) postupom najvyššieho súdu, ústavný súd v súvislosti s tým uvádza, že z jeho rozhodnutí nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že všeobecné súdy pre účastníkov predmetného konania vytvorili nerovnaké procesné podmienky a rozhodli bez toho, aby sa mohol k veci vyjadriť. Vychádzajúc z tejto interpretácie čl. 47 ods. 3 ústavy, resp. čl. 37 ods. 3 listiny a čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny a po posúdení okolností odvolacieho i dovolacieho konania ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením označených základných práv. Preto aj sťažovateľova námietka porušenia týchto práv v konaní pred všeobecnými súdmi je tiež zjavne neopodstatnená.

4. K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 11 ods. 1 listiny) a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že právomoc ústavného súdu má subsidiárny charakter a nastupuje vtedy, ak ochranu práv a slobôd neposkytujú fyzickým osobám a právnickým osobám všeobecné súdy (čl. 127 ods. 1 ústavy). O prípadnom vlastníctve sťažovateľovej pohľadávky voči žalovanej ako úpadkyni ešte koná krajský súd, ktorý vo veci dosiaľ právoplatne nerozhodol, preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pre nedostatok svojej právomoci, keďže ochrana týchto práv patrí do právomoci všeobecných súdov, a nie ústavného súdu.

Vzhľadom na to bolo potrebné návrh sťažovateľa v časti týkajúcej sa porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 11 ods. 1 listiny) a čl. 1 dodatkového protokolu krajským súdom odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojich práv zaručených čl. 13 a čl. 14 dohovoru tým, že považoval rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu za ústavne neudržateľné, a tým, že si v konaní nemohol voči nim riadne uplatniť opravný prostriedok. Keďže ústavný súd nezistil, že by v okolnostiach danej veci došlo k takejto situácii, ústavný súd odmietol aj v tejto časti jeho sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v sťažnosti uplatňovanými námietkami, nárokmi a namietaným porušením čl. ústavy, listiny a dohovoru, pretože tieto články môžu byť spravidla porušené len v súvislosti s vyslovením porušenia uvedených základných práv a slobôd a neobsahujú konkrétnu garanciu základného práva a slobody (obdobne napr. III. ÚS 21/2011 a tam citovaná judikatúra, II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08).

7. Obdobne bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa so žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom, ak navyše prijatím zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi

a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. vytvorila Slovenská republika od 1. januára 2012

nový inštitucionálny a funkčný systém slúžiaci na sprístupnenie právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi prostredníctvom Centra právnej pomoci aj v tomto konaní pred ústavným súdom o jeho sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2012